

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 fr., félévre 2 fr. 50 kr., negyedévre 1 fr. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 90 kr.

Kégl György.

Ez a név tegnap óta hallhatatlanná lett Fejérvármegye történetében!

Az a fejedelmi alapítvány, melyet tegnap a megye alispánjának kezébe letett, nevét e vármegyében örökké fent fogja tartani. Ezer és ezer ember áldása fogja kísérsni emlékét, a míg lesznek szegények, nyomorban szynlódó betegek. Az a százezer forint, a melyet a megyei kórház kibővítésére, czéljának megfelelő kiépítésére tett, a humanitásnak legnemesebb megnyilatkozása.

Századunk önző áramlatai között, a midőn csak ritkán látjuk a vagyonos osztály jótékonyágát az emberi nyomor enyhítése felé fordulni; a midőn a minden irányban megnyilatkozó jótékonyágok az emberi hiúság szolgálatában állanak: akkor lelkünk mélyén nemesebb érzéseink dobannak meg láttára egy önzetlen jótéteménynek, egy nemesen érző igaz embernek!

A míg mások a kormánypárt kasszájába öntik vagyonuk fölöslegét, hogy viszonozásul báróságot, grófi rangot nyerjenek: addig Kégl György minden zaj és tüntetés mellőzésével, mintha egészen köznap dologról lenne szó, százezer forintot küld ügyvédje útján a megye alispánjához, hogy az elhagyott szegények részére, betegségük esetén ápolást s ebben vigaszt nyújtson és fájdalomnak enyhítését biztosítsa.

Bármennyire kihalt legyen lelkeinkből a nemesebb tettekre ösztönző idealizmus; bármennyire szolgálatában álljunk az önző érdekek reális harcának: mikor fellobbanását látjuk a lelki nagyságnak s az emberszeretet idealizmusának, akkor lelkünkbe lopózik az áhitat érzése, Van hát még önzetlen ember! Van éke a ki a jót magáért kisérs-tessi! Ujjongunk lelkünk örömeiben, mintha fakulni kezdő lelkivilágunk ragyogó zománczát nyerte volna vissza, mintha az emberi önzetlenségbe vetett hitünk tért volna vissza, hogy buzdítson a nemesebb uton való haladásra, hogy ösztönözzen az érdekek nélküli életharczra.

A nemzeti újjá ébredés korában a hazafüni áldozatkésztségnek gyakran látták nemesebb fellobbanását. Egymást akarták az áldozatkésztségben fölülmulni, egymással keltek nemes versényre az önzetlenségben. Azóta sokat változott a világ! Megváltozott a politikai élet, megváltozott a társadalom s megváltoztak az emberek. A régi alakok lassan kidőltek s az önzetlen emberek ma már csak elvétve találhatók, s legfeljebb csak egy-egy regényben vétetnek körül az általános elismeréssel; mert az életben guny és neveltség tárgyai, olybá vétetnek, mint a kik nem tudnak a korhoz, melyben élnek, alkalmazkodni.

A nemes intenciókat, az önzetlenséget a közéletben valósággal üldözik; a vallásos érzést, mely pedig a nemesebb tetteknek kuttorrása, kikaczagják.

Mikor látjuk az emberek arczán a csalai birtokos nagylelkü adományának hallatára a nemes lelkeseledést kigyullani; mikor halljuk említését annak, hogy a vármegye közönsége, milyen hálás lehet Kégl Györgynek fejedelmi alapítványáért, akkor önkénytelenül eszünkbe jut, hogy 1895. május 6-án, milyen igaztalanul bánt Kégl Györggyel annak a vármegyeinek törvényhatósága, a melyet most nagyszéri alapítványával örök hálára kötelezett.

Abban az időben történt, midőn Fiáth Miklós báró, a volt főispán kiadta a felszólítást, hogy a klerikálisokat a bizottságból ki kell buktatni. És megindult a vármegye-házán a politikai harc, a mely legnemesebb gondolkodásu férfait a megyének kibuktatta a közigazgatási bizottságból. A kik bennmaradtak, azok pedig lemondtak. Azóta szomorkodik a megyei közélet, mert nélkülszömi kénytelen a legjobb erőket. Áldatlan időknek keserves emlékei ezek, melyeket sok évtized tapintata fog talán csak tudni orvosolni.

1895. május 6-án Kégl György hatalmas beszédet tartott a közgyűlésen. A megsértett vallásos érzés nyert kifejezést szavaiban. És a főispán, hogy a lángszavú vádló igaz szavait ne legyen kénytelen hallgatni, a terrorizmushoz tolyamodott, nem engedte beszélni és a törvényhatóság többsége oda állott szolgálai módra főispánja mellé s nem engedte Kégl Györgyöt beszélni.

Trilby.

Szinmű. Irta: Geroges du Maurier után Paul M. Potter.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Swalkay Lajos szintársulata é hó 27-én kezd meg előadásait a székesfejérvári színházban. A szent Trilby előadásával kezd meg.

Közönségünk az utóbbi fél év alatt nagyon sokat hallott Trilbyről, a melyet mint szenzációs újdonságot 1895. május 5-én adtak először a Vigszínházban. Azóta már igen sokszor adták elő ugyanott é darabot s a főváros közönsége nem szünő érdeklődéssel tölti meg minden előadás alkalmával most is a színházat. É ritka sikert é darab annak köszönheti, hogy abban mint döntő tényező misztikus erejével először jelenik meg a színpadon a hipnotizmus.

Svengali varázsereje, a mellyel Trilby felett uralkodik a hipnotizmuson alapszik, a melyet ha teljesen és behatóan nem ismerünk, úgy az egész darabot nagyon meszeszerűnek tartjuk. Pedig ha a hipnotizmus teljes ismeretével tekintjük azt, úgy abban semmi mese-szerűt é lehetetlent nem találunk bár tagadhatatlan, hogy egy némely részében a szerzők, bizonyos szabadalommal éltek az igazság rovására.

Mikor Trilby első felvonásában Svengali először ejti hipnotikus álomba Trilbyt Sandy (Alex Mc. Alister) a hipnotizálókra vonatkozólag a következőket mondja:

— Ezek a semmirevalók befolyásuk alá kapartják az embert, s azután hazugságra, lo-

pásra, gyilkolásra készítetik . . . mindenre, a mi nekik tetszik.

És a hipnotizmus jellemzése koránt sem tulzott é szavakban, mert mióta annak hatása ismeretes, azóta az ártatlanok elítélésének s a büntettek menekülésének lehetősége eddig lehetetlennek képzelt arányokban növekedett.

A mi a hipnotizmus lényegét illeti ma még ismeretlen a tudomány előtt. Maga a hipnozis oly szerui állapot, a mely az ébrenlét é az állom között áll. Legfontosabb ez állapotban, hogy a hipnotizált egyén előtt ha valamit állítunk ő azt valónak veszi. Szóval cselekvő képességét az egyén a hipnotikus álomban teljesen megörzi s csak akarat elhatározása van teljesen alá vetve idegen egyéneknek. Ezt a jellemző állapotot suggestibilitásnak nevezzük.

Az élet ismerete arról gyöz meg bennünket, hogy minden ember éber mió állapotban már bizonyos fokban suggestibilis, illetve akarat elhatározásában befolyásolható. Az erősebb jellemű é akaraterejű embereknek innen magyarázható meg befolyása környezetére. Ezen alapszik a szónoklat ereje is. De ismeretes az is, hogy a dadogó ember bizalmas körben egészen jól beszél, s idegenek között dadog; vannak kik magukban hibátlanul énekelnek, mások előtt pedig egyik hamis hangot a másik után adják ki; vannak a kik beszédeikre pompásan elkészülnek é mikor elmondani kell, belesülnek. Ezeket az eseteket az a tudat, hogy dadogunk, hogy hibásan énekelünk, hogy belesülhetünk teremti meg, az az, a kétségeskedéssel önma-

gunkat szuggeráljuk. Ezt az állapotot autósuggerciónak nevezzük.

A hipnotikus álom nem egyéb, mint az egyén suggestibilitásának nagy mérvű fokozása. A tapasztalat szerint hipnotikus álomba ejthető az emberiség két harmada. Nem é kor é tekiatetben semmi befolyással nincs, csak annyiban, hogy a 8 éven alóli gyermekek egyáltalán nem ejthetők hipnotizsba.

A hipnozis előidézésére sokféle módszer alkalmazható. Előidézhető az úgy nevezett Messmer-féle vonásokkal a melyeket Svengali is használ a Trilbyben, de Braid-féle eljárásal s pszichikai uton is.

Az egyének érzékenysége különböző lévén egyesek könnyen, mások nehezebben ejthetők hipnotizsba. Vannak, a kiknek elegendő látni valakit hipnotikus álomba merülni, hogy maguk is hipnotizsba essenek. A kiket többször hipnotizáltak már azok igen könnyen merülnek hipnotikus álomba. Liégeois kimutatta, hogy az ilyen egyéneket elegendő az előző hipnotizsokra vissza emlékeztetni, hogy hipnotikus álomba merüljenek s így levél vagy telefon útján is hipnotizálhatók.

Hogy mi mindenre vehetők reá a hipnotizsban levők, hosszas fejtegetés helyett pár esetnek felemlítésével óhajtom bizonyítani, a melyek legnagyobb részének szemtanuja voltam.

A hipnotizsra újabban a 80-asjévek közepén lettünk különösen figyelmesek, bár Messmer Antal bécsi orvos már 1778. táján Bárisban állati delejesség név alatt rendkívül sikerült gyógyi-

Azóta két és fél év telt el. Kégl a megyei közléttől visszavonulva élt a családi kastélyban. Tegnap jelent meg ez idő óta először a megyeházán. Eljött boszút állani azért a szenvedett igazságtalanságért. Nem is volt ott személyesen, csak jogi képviselőjét küldötte el és a bosszu, a nemes, nagy lélek boszujára mégis fényes elégtételt szolgált neki, a távollévőnek. A kit megbántottak, a kit „le vele” „eláll” kiáltásokkal némitottak el a törvényhatóság tagjai, ma elnémitja ellenfeleit, fejedelmi alapítványt téve a megye részére. A megye törvényhatósága elűzte, megtagadta őt, s ő ennek dacára azt mondja, hogy mint a megye fia kötelességét teljesíti csak, a midőn százezer forintos alapítványt tesz a kórház javára. — Az a kigunyolt vallásos érzés ime ilyen boszút sugalt a családi birtokosnak!

Vajjon érzik-e most ott a megyeházán azt az igazságtalanságot, melyet Kégl Györgygel szemben elkövettek? Érzik-e akkori tettöknek szégyenletes voltát? — s fognak-e tudni és akarni a szenvedett sértésért elégtételt nyújtani a megbántottak?

Bármiként fejezze ki Fejérvármegye közönsége elismerését e nagylelkűségért, hálóját e fejedelmi alapítványért; — emléket örökké hálás szívvel fogja emlegetni a megye minden polgára. Nemeslelkű cselekedetével lerombolta a politikai választalakat s valláskülömbőség nélkül mindenki meghajlik emberi nagysága előtt. Akinek szívében ilyen nemes tett ez-méje megfogamzott; a ki ezt az eszmét ilyen fejedelmi bőkezűséggel megvalósította: az méltán jogot tarthat polgártársainak osztatlan tiszteletére s az utókor hálás emlékezetére.

Azok, a kik őt megbántották, el fognak tűnni nyomtalanul, nevüket mint az ut porát úgy fogja a semmiségbe sodorni az idők rohanása, de a családi birtokos nevét nagy alkotása felfogja tartani örök időkre.

tasokat vitt végbe a hipnozissal. *Farris* abbé döntötte meg az állati delejesség tanát s ő rakta le a hipnozis teóriájának mai alapjait. 1840 körül ez alapon Braid angol orvos sok érdekes tüneményt derített ki. A 70-es években Charcot, főképp pedig Bernheim manceyi tanár fejlesztették a hipnozis tanát. Nálunk Lauffenauer foglalkozott először a hipnozissal, a mely azonban jó ideig a tudós profeszorok kísérleteit képezte kizárólagosan.

Mint már említettem nálunk a nagy közönség a 80-as évek közepén lett először figyelmessé téve. Egy érdekes törvényszéki tárgyalás képezte ennek alapját.

Egy lopással vádolt cselédleány állott a budapesti törvényszék egyik büntető tanácsa előtt. A lopás részletei minden kétséget kizárólag megállapították a leány bűnösségét. Tanuk vallottak reá s ő ennek dacára következetesen tagadta a bűncselekmény elkövetését.

— De hát láthatja, hogy hiába tagad — fakadt ki e makacs tagadás láttára az elnök — hiszen a tanuk ellene vallanak s úgy is ellesz ítélve s csak súlyosbíttja büntetését.

— Nem loptam én, nem tettem azt a mit mondanak. Nem emlékszem én ezekre a dolgokra, ha akárhogy erőltetem az eszemet. Elakarnak csak veszeniti. — És keserves zokogásra fakadt bírái előtt.

Az orvosszakértő professzor, a kit éppen e makacsságért, már előzetesen a leány elmebeli állapotának megvizsgálásával biztalt meg, s a ki teljesen ép elméjének jelezte a leányt, e kifakadás hallatára, mintha valami hirtelen eszébe jutott volna, megkérte az elnököt, hogy engedje meg neki, hogy a leány beszámíthatóságának megállapítására még egy kísérletet tegyen.

Emlékét a hallhatatlanság ösvényéről nem fogja soha elsöpörni a feledés vihára, élni fog az e megye fainak hálás szívében, a mig lesz szegény, a ki szenved; a mig lesz betegséggel küzdő ember, a ki az emberi humanitás támogatására szorul.

És mi mindazokkal, a kiknek fogékony lelkők van a nemes tettek értéke iránt, meghatottan tesszik le e sorokban hálás szívünknek elismerését.

Liberalizmus és szocializmus.

— Válasz „Y” cikkére. —

II.

(K. A—d.) A szocializmus törekvéseit sem a nyers erő, sem a hasonszemi kezelés nem fogja elfojtani. Itt nagy baj van a bensőben s azért itt sem homeopathia, sem aleopathia nem segíthet; a hol a szív beteg, oda nem diplomás orvos kell, hanem egy másik szív, melynek közzeledtéré, láttára, dobbanására vissza száll belé az élet, a rendes vérkeringés. Már pedig a szocializmusnál a szívben van a baj, mégis a liberalizmus akar oda állani az ő hamis diplomájával, hogy gyógyítson. *Medice cura te ipsum!* — orvos gyógyítsd meg tenmagadat. Hiszen a liberalizmus ugyancsak benső bajban szenved, mégi miért akar olyan orvosságot elbírní, melyet maga sem használ?

A rendetlen anyagi viszonyokat pedig, a melyről a t. cikkíró beszél, maga a liberalizmus teremtette meg tetteivel, példájával. Gazdálkodása éppen nem szolgálhat mintául az állam alattvalóinak. Ezt láttuk az abszolutizmusban, az ebből született rémuralomban, ezt látjuk általában a fennálló kormányformákban, melyekre reányomta jellegét. Ezt az állapotot megszüntetni nem áll hatalmában, de nem is akarja, mert a rendetlen anyagi viszonyok zavarosában ki halászhatható?

Ugyanazért a szocializmus nem is bizik a szabadalvú orvásban, szabadalvú intézmények-

kel ékeskedő törvények abszolte nem tudják a forrongó lázban levő lelkeket lecsillapítani. Mi módon akarják tehát a szocialisták céljokat elérni? Miatán látják, hogy mig a jelen állami szerkezetek fönmaradnak, elvöket megvalósítani nem tudják, mert az elűt tőle, így azt erőszak és forradalom útján akarják eszközölni. Majd így meg fog bukni az állam s vele együtt a birtokos osztály, mely azt jelenleg kormányozza; a fenálló tulajdonviszonyok megsemmisülnek és ennek romjain épül fel az „új munkás állam” és honosul meg ebben a tulajdon és munka új szervezete. A pusztán politikai forradalom helyébe, melyet még mindig a birtokos osztály idézett elő, a szocialis forradalomnak kell lépnie, melyet munkások csinálnak és ebben nemcsak a fenálló államoknak, hanem a fenálló tulajdonviszonyoknak is romba kell dőlniök; a birtokos osztályt saját államának romjai alá kell temetni, hogy az általános zürzavarból főnixként emelkedjék ki a szocialisztikus munkás állam. Ilyen értelemben ír Saint Simon a szocializmus megalapítója.

Mit fog tenni ez ellen a liberalizmus? Az a liberalizmus, mely elvben lerontotta ugyan a választalat ember és ember között, de az életben a legridegebb kasztrendszernek barátja? Vajjon ezen eljárásával nem ápolja-e azt a tüzet, mely egész Európát lángba készíti bori-tani? Itt nem használ a szép szó, a szabadalvú törvény!! Annak a törvénynek, mely ezt a bajt orvosolni akarja, minden ízében kereszténynek és jnem liberálisnak kell lenni!

Lássunk néhányat a liberális törvényekből — általánosságban szólók most is! — melyek a szocializmust ápolják!

A liberalizmus, hogy a tőke abszolút uralmat megerősítse, az uszortörvény megszüntetésére törekszik. Ezzel aztán eltávolítja a korlátot, mely a kis birtokos osztályt a tőke halálos ölelésétől megvédehetné, ezeket behálózza a tőke, kiszivattyuzza és föltétlen uralma alá hajtja.

A munkaadó és a munkás közötti viszony milyen? Gondoskodott-e arról a liberálisz-

Oda lépett a vádlothoz s aranyos czeruza tartójának fényes hegyét annak orrgyöke felé tartotta s a leánnyal azt fixiroztatta, mig egy szavára a leány hipnozisa merült. A legkülönbözőbb mutatványokat végeztette vele álmeikódására a bíróságnak, tanuknak és hallgatóknak.

— Ezzel a leánnyal ebben az állapotban gyilkosságot is végrehajthatatok, s ha fölébred nem fog tudni róla semmit.

A leányt a bíróság fölmentette s börtön helyett a klinikára került, a hol sok érdekes kísérletet végeztek vele.

Ha hipnozisan volt egy orra elé tartott gyufaskatulyára azt mondták róza s megszagoltatták vele. Arczán látszott az a kéjes érzés, mely a róza kellemes illata nyomán az arczot ellepi. Egy rózsára azt mondták kátrány darab. Megszagulva kellemetlen érzés tükröződött vissza arczán. Később megszagoltatták vele a gyufaskatulyát s kérdezték: „Mit szagol?” Arczán kellemes érzéssel azt válaszolta: „Rózsát!” Megjegyzem, hogy szemei csukva voltak.

Megtették azt, hogy egy gyufaszállal megérintették kezét s azt mondták tízes vas és felsikoltott fájdalommal. Érintették megtüzesített kötötüvel, azt mondták hideg drót: és érzékelen maradt. Ezzel a leánnyal történt, hogy egy könnyelmű orvosnővének egy nagyobb fadarabbal érintette, azt mondva neki: „Tízes vas!” Fájdalmasan jajgatott, másnap a karján órási égésibe keletkezett, a melynek gyógykezelése hetekig tartott.

Kiváló érdekűek a hipnozis utáni suggestióval tett kísérletek.

Az egyik asszistent ki nem állhatta, suggestálták, hogy felébredve szerelmes lesz belé.

Ugy történt. Napokon keresztül írta az áradó szerelmes leveleket, az előbb gyűlült fiatal emberhez.

Más alkalommal összegöngyölt papirtekercset adtak a kezébe. Azt mondták N. N. orvosnővének meggyilkolta az atyját álljon bosszút érte. Azután odahívták az illető orvosnővéket. A leány merev álomban ült. Mikor azonban az említett orvos nővédek az előszobába lépett, a leány dültől eltorzult arczsal ugrott fel s odahúzódt az ajtó mellé. Mint valami macska úgy lapult meg a fal-mellett s mikor belépett a nevezett, rávetette magát s a törnek képzelt papirtekercsrel úgy döfte melbe, mintha tör lett volna.

Közöttünk, hírlapírók között különösen gyorsan terjedt a hipnotizmus és összeülve a szerkesztőségben, a gyengébb idegzetűeket hipnotizáltuk. A sok bolondság között mi is akadunk egy pár ilyen érdekes felfedezésre.

Egyik kollégánkkal a hipnozis alatt vizet itattunk, azt mondtuk bor s hogy berugott tőle. És barátunk alig tudott állni a lábán, arca pedig az iszákosság jól ismert buta kifejezését öltötte magára.

Azt mondtuk neki, hogy kis kutya s ráparancsoltunk, hogy ugasson. És ugatott bámulatos tökéletességgel.

És akkor valakinek az az ötlete támadt, hogy rikácsoló hangú barátunknak azt suggerálta, hogy kitünő opera énekes, énekelteünk vele és bámulatosan szépen énekelt. — Ime ez a Trilby csodaénekének is az alapja.

Sokat lehetne még írni a hipnozisoról, a mely a 90-es évek elején világságos lázzá fejlődött ki a fővárosban, a hol akkor minden társaságban hipnotizáltak, amint hogy most

hogy a két fél között fennálló szerződésben mindkettőnek érdeke kielégítettassék? A szerződés, amint látjuk, egyoldalú s a munkaadó javára dől; a munkabér nem olyan, mely emberhez méltó, de mert a liberalizmus is az erősebb pártján van, élni pedig kell, a kereslet pedig elenyésző arányban lesz a kínálattal, ebből a liberális rendszerből a jobbágyiságnak egy új neme, a modern rabszolgaság származik!

A liberalizmus nyíltan huzza a tőke diadal szekerét, mert belőle haszna van, gazdálkodásában pedig a materializmust vallja, előtte nincs jogi és erkölcsi örök törvény. A tőke elveit teszi magáévá, melyek szerint minden eszköz jogos, ha általa gyarapodhatik. Azért a munkás vallásáról nem beszélhet, azt nem gyakorolhatja, lekötö a géphez s így ő is materialis felfogású lesz!

Hol van az a gyógyszer, amelyet a liberalizmus oly fennen hirdet a szociális bajok kiirtására? Hiába megszűnt az ő gyógyszer-tárába, hiába várunk tőle rendelvényt! Avagy nem tartja-e fönn az osztálykülönbséget, a legveszedelmesebb elvet, az által, hogy annak az óriási munkás seregnek nincs a mi alkotmányossággal dicsekvő államunkban képviselete?

Abban is nagyon téved a t. cikkíró, hogy az embernek rendeltetésében szabad saját énjét követni s így az ember természetének szabadelvűnek kell lenni. Mi az ember rendeltetése? ezzel kell tisztában lennünk! Az ember rendeltetése az abszolút jóság, szépség, igazság és gazdagság örökös bírása; mindezen tulajdonságok csakis Istenben találhatók fel, tehát végcél az Isten. De az Istenhez csak egy ut vezet, ez az igazság útja, minden más ut elvezet tőle. Az emberi természet és akarat pedig a bűnbeesés után a rosszra lett hajlandóvá, mely magától az igaz utat nem tudta volna megtalálni, azért jött le az Isten egyszülött fia ki nyilatkoztatásával s kimondotta határozottan: *Én vagyok az ut, igazság és élet, senkisémet juthat az Atyához, ha csak nem én általam!* Tehát

a spiritizmus láza fogta el az embereket s mindenféle seanecekat tartanak. De elég ennyi a hipnózis bemutatására, hogy közönségünk megérthesse Trilby csodálatos átalakulását Svengali befolyása alatt.

Magáról a szenzációs darabról jövő számunkban!

—ön.

A diagnózis.

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcájája. —

Írta: **Németh Ödön.** (10)

VII.

Napok multak el annélkül, hogy a régi helyzetbe valami változás jött volna közbe. Apa és leánya tartózkodtak, hogy beszéljenek arról az esteről, a melyen nagy szomorúsága közben Eltony meglepte leányát. Eszter másnap már megbánta, hogy úgy kifakadt édes atyjára előtt, Eltony pedig eleget vélt tudni, hogy a mit elhallgatott leánya előtte, azt magától kitalálja.

Az a kétségtelenül tisztában volt, hogy Eszter szerelmes, mert ha egy egészséges fiatal leány érzelmes nőtákat énekel és halni vágyik, akkor egészen kétségtelen a diagnózis, hogy szerelmes, még pedig a lehetőség szerencsétlen szerelmes. Mikor ezt már megállapította, akkor csak egy fontos kérdés állott előtte, hogy kibe?

Keresete az ismerős fiatal emberek között az illetőt, de hasztalan volt minden megfigyelése, Eszter egyformán viselkedett valamennyivel szemben. Végre is észbe jutott Zsolna.

— Teringtett! — gondolta bosszusan — csak nem abba a halovány arcú doktorba szerelmes?

lehet-e az ember liberális e nyilatkozat után? Az ember természetének rossz felelne meg, a rosszra való hajlandóság, ha nem volna isteni kinyilatkoztatás, mely az ember életét szabályozza, neki a helyes utat megmutatja. Nem a természet szabja tehát az irányt az embernek, hanem maga az Isten, ki azt akarja, hogy mindannyian az általa jelölt uton menjünk hozzá!

Tiszta fogalom-e a szabadelvűség? Nem, mert tévedésbe ejti az embereket. Felvett egy kicsit a vallásosságból, és azzal dicsekszik, hogy az az ő eredeti elméje, pedig ami csekély jó van a liberalizmusban, nem az övé, kölcsönvett tollai vannak, melyekkel saját mézitelenségét igyekszik eltakarni. Tiszta fogalom a liberalizmus, melyben a legnagyobb ellentétek karöltve járnak: a zsarnokság és féktelen szabadság? Nem ezt mutatja-e a mult s nem ezt látjuk-e a jelenben? A laxizmus és a kényszer uralkodik felváltva, az szerint, amint elveinek embereket akar hódítani, vagy hatalmát veszélyeztetve látja, ez a denevér politika tartotta fenn őt s éppen azért nagy tévedés a liberalizmusban a fogalom, a szándék tisztaságát feltételezni!

A ki a liberalizmus ellen tör, az a feudalizmus felé törekszik, mondták a szabadelvűek. Tény, hogy a feudalizmust a szabadelvűség szüntette meg, de olyan módon, olyan alakban, mely óriási katasztrófabá sodorta az embereket. Ahol nem lépett fel a liberalizmus, ott a valóság sokkal szebben, tapintatosabban oldotta meg feladatát: nem kellett vér és egy ország tönkretétele. A feudalizmusban mégis volt őszinteség, ami a liberalizmusban hiányzik, nem voltak benne szép jelszavakkal felöltözött rabszolgák, hanem uraikat tisztelő egyének, a kiknek munkáját, fáradságát, szenvedését a keresztény hit éber szemekkel mérte, őket általában fogadla és védelmezte elnyomók ellen!

Miben különb a liberalizmus a feudalizmusnál? Nemcsak hogy nem különb, hanem jóval alatta áll, mert ez utóbbinak élete nyi-

mentől többet foglalkozott vele, annál inkább biztosra vette, hogy Zsolna a kiválasztott.

Azt ugyan sohase hitte volna, hogy az ő vigkedélyű leánya egy olyan unalmasságig komoly, majd nem merev modoru, hideg kedélyű emberbe legyen szerelmes. Mert Zsolnát egészen ilyenek tartotta Eltony, a kiről azt hitte, lehet jó orvos, de éppen nem társaságba való ember. Ugyan mi is tetszhetett meg rajta Eszternek? Igaz, szép barna férfi volt, de olyan komor, mint a viharos felhő. Sehogy sem illet Eltony szerint az ő leányához, a ki olyan volt mint egy ragyogó kis fénybogár.

Egyébként neki mindegy volt. Ha a leányának az ilyen ember tetszik, hát nem tehet róla. Ki nem verheti a fejéből egyhamar, azzal tisztában volt. Ha különb partiet öhajtott volna is az ő kedves Eszterjének, azért nem volt elfogult. Azt tartotta, hogy az élete párját minden befolyástól menten válassza ki mindenki magának. Különben is elég gazdag volt ahhoz, hogy leányát az anyagi gondoktól megkímélhesse bárkihez is meggyérjhez. Egyebekben pedig ő jobban tudhatja ki tetszik neki, mint az atyja.

Próbára kellett azonban mindenenk elött tennie leányát, hogy lássa jól sejtje-e az eltitkolt dolgot.

Egy reggel kinn ült a terasszon, mikor Eszter kijött hozzá s szokása szerint üdvözölte.

— Hogyan van apuska? — kérdezte mint rendesen.

Eltony fájdalmas arcot vágott, míg balkezelével végig simította a lábát.

— El akarok éppen küldeni Zsolnáért, mert azt hiszem reumát kapott a lábam.

Ha eddig kételkedett volna, hogy jó nyomon jár, most meggyőződést szerzehetett, mert

tott könyv, a melyből mindenki olvashat, de a liberalizmus örökké talány maradt az avatlatlan szemek és lelkek előtt! Ezzel korántsem mondom azt, mintha a feudalizmusnak barátja volnék; nem, hiszen a kereszténység küzdött ellene, s ha kezei megvoltak kötve, vigaszt öntött a szolgálai viszony nyomorosságába, de a jó még az ellenfélnél is dicsérendő, különösen akkor, ha azt egy másik, kinek abban semmi része sincs, vindikálja magának.

Hogy a liberalizmus az abszolutizmusból veszi eredetét, minden kétségen felül áll. Mi az abszolut uralom? Tudjuk, s azért mindenki, a ki a politikától távol van, egy magaslátról nézve a világ folyását, a liberalizmust az államéletben nem tekintheti másnak, mint abszolutizmusnak. A liberalizmus elvei csinálták a forradalmat, a rémuralmat; az eszmék szabad hirdetése hozta és érlelte meg az 1789. év borzalmaikat.

Talán csak nem tagadja el senki, hogy az encyklopedisták szabadelvűek voltak?! Milyen képet mutatott a liberális elvek em győzelme? Maig is pirul a tisztességes franczia, ha reá gondol! A szabadelvűség mindenhová beérközik, hiszen előtte nincs semmi orosz, csak a valóság, mely őt békóba akarja verni. Rosszországban ép úgy helyesnek találja a caesaropapizmust, a legridegebb abszolutizmust, mint a nihilizmust. Hogy ezt bebizonyítsam, elővastatni kérem a liberális újságok azon számait, melyekben e két ellentétes hatalom összeütközéséről van szó!

Ez a tény, mely előtt szemet hunyni nem lehet, mert akkor a liberalizmusnak önmagát, politikáját, életrendszerét kellene megtagadni. Érvényesül minden kormányformában, diplomáciában, politikában, az egész társadalomban s abban a szerencsétlen tömegben is, mely tőle szabadulást, megváltást vár. Az irány pedig a melyet követ a szocializmusba kergeti a népet; veszedelmes az ő iránya mind társadalmi, mind közigazdasági téren, midőn egyfelől egész ridegen megállapítja és meghuzza a határ vonalat

a mint kimondta Zsolna nevét, Eszternek arcába szökött minden vére s majd elejtette a kezében levő czészt.

— Apuska beteg? apuska elhivatja Zsolnát? — kiáltotta fel önkénytelenül, hangjában félreismerhetlen örömmel.

Eltony szeretett volna felkacagni, hogy ilyen jól sikerült a ravasz fogás, de csak szelid szemrehányással azt mondta:

— Ejnye kis bogaram, te éppen olyan hangon mondd ezt, mintha örvendénél hogy atyád beteg!

Eszter felugrott a helyéről s megölelte Eltonyt.

— Dehogy édes apuskám! Hogy mondhatasz ilyen, mikor tudod mennyire szeretlek.

Eltony azonban hallotta, hogy a szive milyen hangosan dobog és szerette volna neki azt mondani: „Igen, de van valaki, a kit nálamnál még jobban szeretsz!” E helyett azonban arra kérte Esztert, hogy küldjön valakit Zsolnáért.

Mikor leánya elsieltett nagy örömmel a parancsot kiadni, Eltony ravaszul mosolygott.

— Az egyiket lelepleztem, most csak a másikat kell félrevezetnem.

Az a vigasztalta azonban magát, hogy mikor valóban reumatikus fájdalmi voltak, akkor sem látszott a lábán semmi. Így aztán bizott benne, hogy a csel használni fog és egy pár heti sántikálás alatt majd csak összeszoknak a fiatalok. Mert abban egy pillanatig sem kételkedett, hogy az ő aranyos leányát Zsolna megfogja szintén szeretni.

Zsolna, mikor megkapta a körösparti kásától az üzenetet, az első pillanatban azt akarta válaszolni, hogy hívjanak más orvost, ő nem megy. Ez a gondolat önkénytelenül me-

az ur és munkás között, másrészt pedig észbe juttatja a liberalizmus a munkásnépek jogait s azokat elég élesen kiemeli, nem a munkás javára, hanem romlására. Volt alkalmunk ezt az eljárást annak idejében aposztrofálni, ott az arató sztrájknál!

Csak egy irányt követhet a társadalom s egyet a munkásosztály, hogy veszedelmes térre ne lépjen, ezt az irányt pedig a vallás szabja meg. A munkásnak fensőbb szempontja, fensőbb vigaszra van szüksége, ha sorsával elégedetlenkedni és elkeseredni nem akar. Ezt a szükségletet csak a vallás elégítheti ki. Ő letörölte a munkáról az átkot és gyalázatot és megszentelte azt az által, hogy reányomta az áldozat jellegét és kihirdetvé annak az örök életre való érdemét.

Melyik irányt követendő? — ki-ki látja. Ez utóbbi semmi esetre sem azonos a liberalizmus irányával!

A fejedelmi alapítvány.

Tegnap délelőtt 10 órakor Dr. Szabady József a megyeházán Kégl Györgynek következő levelét adta át Huszár Ágoston alispánnak.

Nagyságos Alispán ur!

Alig vonható kétségbe, hogy Fejérvármegye közönségének a székvárosában levő egyetlen humanitárius intézete: a megyei kórház, jóllehet a szenvedő emberiség részéről évről-évre nagyobb számban és fokozódó bizalommal vétetik igénybe, korlátolt kiterjedése és kisebb berendezésénél fogva nem képes azon igényeknek megfelelni, melyeket a társadalom e nagy multú és előkelő megye közönségétől joggal megkövetelhet és így annak a kor kívánalmainak megfelelő kiépítése elodázhatlanná vált.

Ismerve a megye ezen elsőrendű szükségletének fontosságát és a nemes célt, melyet megvalósítani hivatott, — átérve a köteleseket, melyeket ezen emberbaráti intézmény fejlesztése és kiépítése a megye fiára ró: elhatároztam, hogy ezen kötelesegeknek a magam

részéről eleget teendő arra 100.000 frt alapítványi összeggel járulok.

Ezen alapítványom nem a már fennálló, hanem a kórház eddigi épületeinek és területének felhasználásával kiépítendő új megyei kórház céljaira volna rendelve. Figyelmem itt első sorban arra irányult, hogy a kórházzal szomszédos és az apáca-utczára sarkalló Móricz- és Fodor-féle házak illetve telkek megszerzése biztosítsák. Az előbb nevezett telkek megvételére ügyvédem utján tettem sikerre nem vezetett lépéseket és erre vonatkozólag esetleg a kisajátítás joga volna igénybe veendő míg a Fodor-féle telket a /- alatt eredetiben ide mellékelte adásvévesi szerződés szerint és a t. törvényhatósági bizottság utólagos jóváhagyása reményében 8000 frt vételárért az alapítványi cél részére megvásároltam. Ilykép a kórház eddigi 1557 □-öl kiterjedésű telkéhez 2458 □ ölnyi terület csatoltatnék és az együttesen 4105 □-ölet kivő területen az új kórház minden lényűzés mellőzésével, de a higienikus kívánalmaknak megfelelően pavillon rendszerben felépíthető lenne.

Ezen közegészségügy előmozdítását célzó szándékom és tervem megvalósításának előrevitelére irányul 100.000 forintnyi alapítványom, melyből megbízott ügyvédem dr. Szabady József ur 92.000 forint készpénzben egy a székesfehérvári kereskedelmi bank mai keletű betéti könyvének, 8000 frtot a hivatkozott /- alatti adásvévesi szerződés értékében evemben és megbízásomból Nagyságodnak, mint Fejérvármegye alispánjának kezéhez, kézről-kézre tényleg átadott.

A mennyiben Fejérvármegye t. törvényhatósági bizottsága alapítványomat elfogadni hajlandó leend, annak felhasználását a következő feltételekhez batorodom kötni:

1. Küldessék ki a törvényhatósági bizottság kebeléből, esetleg azon kívül álló személyekből is egy kórház-építő bizottság, melynek tégjai közé önmagamat, ugy Meszleny Benedek és Meszleny Pál biz. tagokat is felvétetni kérem. Ezen bizottság feladata leend az új kórház felépítésével járó összes teendők szervezésének kidolgozása.

2. Haladéktalanul indíttassék meg a tárgyalás a Móricz-féle telkek megvételére iránt és a mennyiben az sikerre nem vezetne, kérelmeztessek a kisajátítás jogának engedélyezése

akként, hogy az új kórház építése, 1899. évi december hó 31-ig befejeztessék és ugyanakkor rendeltetésének átadható legyen.

3. Az új kórházban a magam és elhalálozom után fiam: Kégl Desz, valamint vejeim: Meszleny Benedek és Meszleny Pál rendelkezésére egy-egy, és itt együttesen: három betegágy, a neveikhez kötött örök alapítványi helyként fentartassék.

4. Gondoskodás történjék arról, hogy a fekvő és üdülő betegek vallási kötelemeinek eleget tehessenek és különösen a róm. kath. vallásuk részére a kórház területén belül egy kápolna építtessék.

5. Tétessék intézkedés arra, hogy a rendeltetésének átadott kórház orvosai tartoznak hetenként a betívásárok napjain, egy meghatározandó órában ingyenes rendelő órát tartani, hogy így a megye szegénysorsu népe is részesüljön a jeles képzettségű, nagy tapasztalattal bíró kórházi orvosok segélyében, hasznos tanácsaiban és ezáltal a megye közegészségügye kedvezőbb, a kórház humánus intézménye áldásosabb legyen.

Nem lenne kifogásom az ellen, sőt kiváló örömmre szolgálna, hogy az új kórház a mennyiben a vármegye közönsége azt a testvér-törvényhatóság Székesfehérvár szab. kir. város bevonásával avagy anyagi hozzájárulásával is hajlandó volna felépíteni: — a városi érdekeknek is szolgáló közös menhelye, óvó, védő és gyógyító otthona legyen a betegség által sújtott embertársainknak.

A midőn meg megjegyezni kívánom, hogy alapítványom és között feltételeim eltagadása esetén az alapítványi oklevél megszerkesztéséhez részemről netán szükséges jogi felvilágosítások megadására nevezett ügyvédem Nagyságodnak bármikor rendelkezésére áll, megkülönböztetett tisztelettel maradtam

Csala-pusztán, 1897. november hó 23-án.

Kégl György.

Dr. Szabady Józseftől Huszár Ágost alispán megkötöttan vette át Kégl György százezer forintos alapítványát. Hogy ez alapítványra vonatkozólag a megyeügylés mikor fog határozni, még nem tudjuk.

rült fel agyában s csak abban az ösztönszerű félelemben lelte magyarázatát, a mely eltöltötte arra a gondolatra, hogy megint találkoznia kell Eszterrel. Belátta azonban a következő pillanatban, hogy nem csak indokolatlan lenne e visszatartás, de mint orvosnak nem is szabad ezt tennie, ha mindjárt olyan nagy áldozatába is kerül neki Eltonyékhoz menni.

Az utóbbi hetek alatt különben is csillapított lelkiállapota s bár borzasztó szenvedések árán, szívében helyreállott a nyugalom és béke. Megértette, hogy az ő betegségével nem csak reményt táplálnia nem szabad, hogy értelme viszontassák, de sőt örvendenie kell, ha szomorú végzete másnak nem okoz gyötrelmet. Bünső kívánságnak tartotta, hogy Eszter viszontszerelméről álmódozzék. Nem birta ugyan egészen kivonni magát az emberi gyöngesség titkos vágyakodása alól, de azzal az erős elhatározással ment ki a körösparti kastélyba, hogy érzelmeinek egy pillanatra sem szabad megnyilatkoznia.

Eltony az első pillanatban látta Zsolna arcán, hogy valami kellemetlen változáson ment át az utóbbi hetekben. Arczán beteges sápadtság terült el, szemei alatt pedig az álmatlan éjszakák kékes gyűrűi jeleztek kimerültségét. Észrevette azt a rendkívül tartózkodó modort, a mellyel az első percztől érintkezett vele, a melyben nyoma sem volt annak a rokonszenvet keltő bensőségnek, a melyet első látogatása alkalmával tanusított. Tréfálkozni igyekezett vele, abban a reményben, hogy az ő bizalmas közeledése, majd felmelegíti Zsolna tartózkodását is. Hiába való kísérlet volt, mert Zsolna olyan hideg, visszantartó modorban hagyta figyelmen kívül Eltony kedélyességét, hogy azt minden körülmények között ártalmas vette volna Eltony. Most azonban meglepte és

kíváncsivá tette csak, hogy mi lehet az orvos, a nagy kedélytelenségének az oka.

Egyedül voltak ketten Eltony szobájában és Zsolna bizonyos könnyebbülést érzett, midőn megírta a receptet. Kalapját vette és távozni készült örülve, hogy ezuttal Eszterrel nem kell találkoznia.

Csak hogy ez meg nem egyeztett meg Eltony tervével, azért botjára támaszkodva felállott, mikor látta Zsolna szándékát.

— Kedves Doktor ur ugyebár leszívés le kisérni a teraszra, az enyhe nyári levegő nem árthat nekem. — És egyik karjával átölelte Zsolna nyakát, a másik kezében pedig bottal segített magának, mintha a járás nagyon kinos lenne.

— Öreg is vagyok, beteg is vagyok, ne vegye hát rosznéven, ha a fiatal erő segítségét veszem igénybe.

Magában pedig azt gondolta: „Dejszen fiam, nem menekülz olyan könnyen tőlem.“

A mikor kilétek a teraszra, meglátták Esztert, a mint a himző ráma fölé hajolva szorgalmasan öltögetett a színes selyem szállal.

Mig Zsolna komoly arccal üdvözölte Esztert, Eltony megállott, mintha nagyon elfáradt volna.

— Kis bogaram, nem jönnél te is segítségére édes atyádnak?

— Hát annyira rosszul van apuska? — kérdezte Eszter s ijedt arccal nézett Zsolnára.

— A baj nem veszélyes — nyugtatta meg Zsolna, — éppen nem veszélyes. De nagyon fájdalmas.

Eltony balkarjával átölelte Esztert is. Egy pár perczig még ott maradt álló helyzetben, mert rendkívül mulattatta Zsolnának és Eszternek látható zavara. Mind a ketten éreztek hogy e támogatás által bizalmas összekötetésbe léptek, amin úgy óhajtottak enyhíteni,

mindaketten elhúzódtak Eltonytól, már tudniillik a mennyire lehetett, miután az öreg nem engedte őket messzire. Sőt mikor észrevette, hogy csak a karját fogják, zsebmetskedett:

— Fogjanak hát jobban meg! Óleljen át kedves doktor ur. Ugy, mindjárt bízósabban állok. Hát te kis bogaram, félsz tőlem, hogy így elhúzódl? Ólelj át te is.

Igy indult aztán nagy nyögdecslés között az egyik székhez, mig Zsolna és Eszter kimondhatatlan zavarban voltak, mert karjuk Eltony hátán minduntalan összecuszott. És bizonyos, ha ezuttal Eltonynak csakugyan reumatikus fájdalmi vannak, a nagy segítség mellett, ugyancsak szenvedett volna, így azonban alig tudta a kacagást visszatartani.

— Üljön le kedves Doktor ur — kérte Eltony Zsolnát. Majd hirtelen más gondolata támadt.

— Látta már a méhesünket? Persze nem látta. Nagyon szép. Szeretném megmutatni, mert tudom érdeklődik az ilyen dolgok iránt, de lássa nyomorék vagyok. Azonban itt vágy te leányom! Kérlek helyettesíts! Vezesd el a doktor urat a méheshez, tudom ő nagyon érdeklődik iránta.

Zsolna ugyan éppen nem érdeklődött a méhes iránt, de lehetetlen volt visszantartani a reá erőszakolt érdeklődést, annál inkább, mivel Eszter személye is hozzá lett fűzve.

Nagy zavarban, tétovazva indultak el a méhes felé, és Eltony bosszusan vette észre hogy mind a ketten igyekeznek mentől távolabb maradni egymástól.

— Élhetetlen gyerekei! — dünyögte hangerősen — még majd nekem kell szerelmet is vallani helyettök.

(Folytatása következik.)

A közgyűlés.

Temetés volt hétfőn a városház tanács-termében, temették a törvényt, a törvényhatósági közgyűlés önértékét s temették a város anyagi érdekét. Nem volt ott szó arról, hogy Havranek polgármester az előző közgyűlésen törvénytelenül járt el, hogy ez az újabb közgyűlés maga is törvénytelenül határoz a színház sorsa felett; nem volt ott szó a közgyűlés sárba tiport önértékéről, nem volt szó a részvényesről s más érdekeltről.

Megvették a színházat. Nem örömmel, nem lelkesedéssel határoztaik ebben a kérdésben, hanem komoran, rosszkedvűen, mintha valamely láthatlan kényszernek engedelmessétek volna. Egy lelkes beszéd hangzott el a színház vétel mellett, annak az egyetlen embernek az ajkáról, a kinek legkevesebb joga volt ebben a kérdésben felszólalni. Székesfejérvár egyéni önértékét veszített polgármestere tartott egyedül lelkes beszédet a színház vétel mellett; egyedül ő lelkesedett a színház megvételért. Lelekesedhetett, hiszen neki ez a lelkes beszéd 600 frtot jövedelmezett! Hogy ő e törvénytelen felszólalásra vállalkozott, hogy ő jellemével összeférőnek tartotta a színház vétel mellett felszólalni, azon nem csodálkozunk. De hogy nem akadt a bizottság tagjai között senki, a ki e szereplés ellen tiltakozott volna, hogy nem kelt senki a szentesített törvény védelmére, ez szegény, nagy szegény reánk!

Szegény Székesfejérvár!

Mintha valami gonosz átok rettenetes sulya nehezednék a bizottságra, hogy olyan sok szomorú tapasztalat után sem tud öntudatra ébredni; hogy nem tudja már ott a közgyűlés termében leleplezni azt a szemfényvesztést, a melylyel mindig bele viszik a kétségbejítő vállalkozásokba.

Az örökös páholy tulajdonosok lemondtak a város javára követeléseikről. Szegény páholytulajdonosok! Sajnáljuk őket, ha valóban azt hitték, hogy a városnak hoznak áldozatot. Hiszen ismeretes, a színház bizottság javaslata, a mely 60 ezer forintért ajánlotta a színház megvételét, és ime az örökös páholy tulajdonosok 10-500 frtról a város javára lemondanak és a színház mégsem 49-500 frtba fog kerülni a városnak, mint a hogyan azt a közönséges paraszteszű ember kiszámítaná, hanem 59-500 frtba. Szóval 500 frttal kerül a megvétel csak kevesebbe, mint a hogyan az ember gondolná. De hát hová lett a 10 ezer forint, a mi a nagy lelkűség folytán a városra esett, s a miért olyan hálás köszönetet szavazott a közgyűlés? Hát azt egyszerűen a polgármesteri bölcsesség át szánította a maga meg Zichy Jenő gróf zsebébe, mert kimondatott, hogy ha a város 10-500 frtot kap ajándékba, hát ajándékozza ezt mindjárt valakinek, mert egy ilyen rettenetes gazdag városra nagy szegény lenne, ha ilyen ajándékot megtartana. Megveszik most már a színházat 70 ezer forintért, hogy a polgármester 600 frtját megmentsék. Ime, hová lett az örökös páholy tulajdonosok naiv lelkesedésével felajánlott 10 ezer forint. Hanem a polgármesterben van nem csak szemfényvesztői ügyesség, hanem hallatlan cinizmus is, mert azt mondja még, hogy őt hála illeti meg a város részéről, hogy közbenjárása 10 ezer forintot szerzett a városnak. Mi kaczagni szerntünk volna elkeseredésünkben és vártuk, mikor felel meg valamely bizottsági tag érdeme szerint e felháborító cinizmusra. Hiába vártuk! Nem volt senki, a ki kereste volna a város ajándékba kapott 10 ezer forintját. Nem kérdezte senki, hol van, hová lett?

Szegény szerencsétlen város!

A bizottsági tagok hallgatnak. Ajkukat lezárta "valami érthetetlen némaság, olyanok voltak, akárcsak a karnaki romok kőszobrai. Csak Diebala mondott nagyobb beszédet, nem a színházvételt ellen, hanem a városi gazdálkodást illetőleg. Igazat mondott s éppen ezért meg kellett lakolnia. A polgármester személyes kérdése címűen válaszolt neki. Nem érvekkkel, hanem gunyolódással volt tele válasza, és ha valaki meghívta azt az elbizakodott tenort, a melyben a polgármester Dieballának válaszolt, hasztalan kereste benne azt a szomorú

alakot, a ki nyugdíjaztatása iránti kérvényének tárgyalásának napján olyan alázatosan lehajtott fövel lépett a közgyűlés elé. Ah! a polgármester ügyei — azt hiszi — már teljesen rendben vannak s most elérkezett a visszafizetés órája. Ujra a régi ember volt ezen a közgyűlésen. És volt egy-két ember, a kinek ebben a formában rendkívül imponált.

De a polgármester derült hangulata sem tudta felvillanyozni a városatyákat, a kik valamennyien érezték, hogy ez a színház még sokszor fog különböző szomorú napokat szerezni a városnak. Lassits István ennek az általános érzésnek adott kifejezést. Helyesnek tartja a polgármester indokait. Hazafias a közgyűlés minden tagja. Ő is megszavazza a színház vételét, de ha a számadatokkal félrevezették a bizottságot, abban az esetben a bűn azoké, a kik a polgárságot tévútra vezették. — Saját lelkiismeretét akarta Lassits ezzel megnyugtítani, de szavait csendes zugás kísérte, mint mikor a hideg őszi szél belescap a néma erdő fái közé. Mások is voltak, a ki így gondolkoztak. Még Pénczes mondta meg röviden, hogy az ő szakértő szeme előre jelzi, hogy a színház helyreállítási költségekkel 100 ezer forintnál is többbe fog kerülni. Éppen ezért nem szavazza meg a színházat.

Ezután jött a temetés utolsó része, az elhantolás. Szavaztak. 62 szavazat kellett, hogy a megvétel törvényesen elhatározassék és szavazott a színházvételt mellett 65 bizottsági tag. Tehát három szavazattal több esett a színházvételt mellett mint a mennyire szükség volt.

A szavazatok közül legnagyobb feltűnést Nemsis Gyula pénzügyi tanácsos szavazata keltett, a ki a színház vétel ellen szavazott. Igazán nem tudjuk a pénzügyi tanácsos meggyőződéséből szavazott a színház vétel ellen? Mert ez esetben furcsa színben tüntette fel polgármesterének azt a nyilatkozatát, hogy a színház vétel a városnak egy krajczárjába sem kerül. Mi ugyan tudjuk, hogy nagyon is sok krajczárjába fog kerülni. Vajon ez a pénzügyi tanácsos véleménye? Avagy „házi politikából“ szavazott ellene, hogy annak idején legyen valaki a tanácsban, a ki a közönség megnyugtatójára verhesse a mellét, hogy „én megmondtam előre!“

Az igennel szavazók között volt Kalocsay Alán városunk országgyűlési képviselője is, a ki őt ilt a főispán és a polgármester között s udvarolattott magának igen szavazatért. Nincs kifogásunk ellene, ha ő a színház vételét helyesli, de azt az igen szavazatot jobb szeretnünk volna, ha onnan, azon emberek között ilve adja le, a kiknek köszönheti a bizottságba való bejutását. Kevésbé lett volna bántó ez esetben az igen szavazat.

Szegény Fekete József is elérte, hogy igen szavazatért a polgármester megjeljenze. Ha ez ideig kételkedett is benne, hogy ez uttal megtevesztették, az a körülmény, hogy a polgármester megjeljenze, elég világosan értésére adhatta, hogy ez uttal tévedett. No, de azért Fekete megmarad továbbra is a közügy harciosa s legfeljebb jövőre óvatossabb lesz, nehogy még egyzer kiérdemelje a polgármester éljenzését.

Farkasdy, Kövessy, Kovács István ellene szavaztak, sajnáljuk azonban, hogy egyikük sem indokolta ezt a szavazatot. Bizonyos, hogy ez esetben nem lett volna meg a 62. szavazat.

A szavazás eredménye különben a következő:

Igennel szavaztak:

Alaghy Dezső, Almásy János, Aujezszky Adolf, dr. Árokay Antal, Balogh Lukács, Bauer Károly, Bierbauer János, Boross Sándor, Deutsch Ignác, Diebala György, dr. Eisenbarth Ágoston, Emhecht József, dr. Fanta Adolf, Fekete József, Fröschl János, Galambos István, Herczeg Ignác, Hübner Károly, Karl József, Kalocsay Alán, Kaltenecker Márton, Kovács Károly, Kovács Pál, dr. Kuthy József, Langráf Gábor, Lasits István, Lichtneckert Antal, Lőrincze Elek, Nagy Ignác, Paulovits Ferencz, Pápay Nándor, Pálffy Károly, Pollák Ármin, Pollák Gusztáv, Reichard Mór, Rechnitzer Soma, Richter József, Rigler János, ifj. Rózsa Ferencz, Say Ferencz, Szommer Mór, dr. Szendefy József, Szelke Kristóf, Schlammdinger Alajos, Tóth Aladár, Töltényi Antal, Vainár Ferencz, Weber Károly, Weisz Károly, Havranek József, Réé

István, Tóth István, Keresztes Ignác, Tomsits Gyula, Fittler Béla, Kovács Elek, Mohai Lajos, Gebhard Bódog, Winkler Vilmos, dr. Bierbauer Viktor, Juth István, dr. Kerekes Lajos, Kunszt János, Lipcsey Lajos, Maron István.

Nemmel szavaztak:

Almásy József, Antal Ferencz, Bernáth Ignác, Bernáth József, Berregi József, dr. Eder József, Farkasdy Dezső, ifj. Füstér János, Halász János, Horváth Mihály, Horváth József, Kovács István, dr. Kövessy István, Knuthoffer János, Laufenauer Ferencz, Mészáros Ferencz, Per. Nagy György, Pénczes Imre, Rakács Lajos, Rédei József, id. Rózsa Ferencz, Vás. Szabó György, Nemsits Gyula.

Távol voltak:

Id. Almásy Ferencz, Berregi György, Dieterich Szilárd, ifj. Eisenbarth Ágoston, Farkas Mihály, Flits Miklós, Fliskár József, Fröschl József, Gremperger István, Gyurkovits Alajos, Havranek János, Kovács Alajos, Madaras Lipót, Marschall Nándor, Mirth Ferencz, dr. Neumann Bernáth, Peuser Frigyes, Piski László, Say István, dr. Saára Gyula, dr. Szabady József, Schlammdinger Antal, Schnetzer Nándor, Moenich Károly.

HIREK.

— Az „Oltáregyesület“ tisztelgése a megyés püspöknél. Alig hogy vetettünk, már is zöldel a vetés s a legszebb aratásnak nézünk elébe. Az elvetett mag jó talajra talált. A szikra lángot vetett, mely folyton élesztve lesz, hogy fényével messze-messze bevilágítson a sötétségbe és hogy sokaknak figyelmét, érdeklődését felkeltse. A maroknyi lelkes csapat, mely kezébe vette a szent ügyet, lelkesedésének hevével, akaratának komolyságával, szilárdságával mindig nagyobb tért foglal el s így a cél, hogy az Oltáregyesületben jelenlévő Jézus minél szélesebb körben szervezve és minél több szegény templom a szükséges szerelvényekkel ellátva legyen, sikerülni fog. Városunkban a mult héten alakult „Oltáregyesület“ tisztikara: Szuborics Jenő székesfehérvári kanonok mint elnök vezetése alatt Szögyény-Marich Julia elnöknő, Lichtneckert Antalné alelnöknő, Aujezszky Adolfné, dr. Szabady Józsefné, Moenich Károlyné urhölgyek mint választmányi tagok és Kéri Ferencz karkáplán mint titkár november hó 23-án tisztelgtek Steiner Fülöp dr. megyés püspöknél. Szuborics Jenő elnök szép szavakkal esetele a társulat fennemlített kettős célját s a kis csapat lelkesedését a szent ügy iránt, a püspöknek továbbra is atyai pártfogásába ajánlotta az egyesületet, majd az egyesületre főpásztori áldását kérve, a tisztikart névszerint bemutatta. Dr. Steiner Fülöp püspökünk szívének határtalan örömevel fogadta a tisztikart. Ékesszólásával buzdította kitartásra, rámutatott azon sok áldásra, melyek a tagokra az Ur Jézus szeretetéből és irgalmából áradni fognak, az egyesületet főpásztori jóindulatáról biztosítva, a tisztikar működésére Isten bősége kegyelmét kívánva a jelenváltakat megáldotta. Hogy pedig az egyesület a kezdett nekedzéseiből az anyagi gondoktól megszabadulhasson az egyesület céljaira 100 frtot kegyeskedett átadni Szögyény-Marich Julia elnöknőnek. Ezután a tisztikar Szuborics Jenő elnökénél tisztelgett. Az elnöknő kedves szavakban köszönte meg az elnöknek eddigi fáradságát s kérte a többi urhölgyek nevében, hogy legyen ezután is segítségökre a felmerülő nehézségek eltávolításában. Szuborics Jenő elnök meghatva köszönte meg a kitüntető figyelmet, készséggel ajánlotta fel szolgálatát s az egyesület céljaira 50 frtot volt szives átadni az elnöknek. A Szentségi Üdvözítő árássa áldását kegyes jötevőinkre.

Végül a „Ferencz József“ növevelde főnökének köszönték meg a szivességét, hogy az egyesület alakuló gyűlésére az intézet nagyszerűt kegyeskedett átengedni. Jelentjük egyúttal a tisztelt tagoknak, hogy az „Oltáregyesület“ szent miséje minden hónap első vasárnapján délelőtt 10 órakor a szeminárium templomban fog a Mindenhatóknak bemutatattatni. Szívünk mélyéből ajánljuk ezen oly magas szeszél megvalósulására törekvő egyesületet a katolikus hívők figyelmébe.

— **Tisztelgés.** Krencz Ignác ujonnan kinevezett kanonoknál ma délelőtt tisztelgett a palotavárosi rom. kath. kised ododa tisztikara üdvözölvént őt, mint az ododa vezetésében tiszt társát, lévén Krencz ezen ododának igazgatója. Nagy Ignác ododa elnök üdvözölő szavaira adott válaszába Krencz megígérte hogy új minőségben is megmarad az ododa tisztiségébe s kész azt továbbra is keresztény munkájában támogatni minek jeléül nyomban átadott 10 forintot Schmetzer Nándor pénztárnoknak.

— **Jótekonyság.** Prifach József pápai praelatus, nagy prépost, a ki városunknak legáldozatkészebb adakozója, mint az alábbi sorok igazolják, ismét hátlára kötelezte jótekonyságával az emberbarátokat. — A székestéjérvári jótekonny négylettel kaptuk a következő sorokat: Föt. Prifach József prépost ő méltósága a jót négylet céljaira ez idén is kegyes volt 60 frtot ajándékozni, fogadja egyletünk nemes jötevője ez uton is legnagyobb köszönetemet. Reé Istvánné pénztárnok.

— **Tűz.** Tegnap délben az uhlánus kaszárnya egyik szénapadlása kigyulladt. A központi tűzörség, a vasuti és Felmayer gyári tűzoltók segítségével, rövid félóra alatt a tüzet lokalizálták.

— **Visszatérés.** E hó 21-én, vasárnap reggel 7 órakor szép ünnepélynek voltak tanu a székestéjérvári belvárosi plebánia hívei. Ugyanis Kalmár Erzsébet ev. ref. vallású nő ekkor tért vissza a katolikus anyaszentegyház kebelébe. A hitvallást Gremesberger István apát-plebánus kezeibe tette le, a ki a visszatérthez igen szép beszédet intézett. Tanuként Fister Istvánné szül. Németh Anna szerepelt.

— **Elektrotechnikai tanfolyam.** A m. kir. technologiai iparmuzeumban Budapesten (VIII. József-körút 6.) 1898-ik év. január hó 3-án elektrotechnikai tanfolyam nyílik meg. Ezen a tanfolyamon a dinamógépek szerkezete és kezelése, az elektromos világítás és munkáztatás, a telefonok és elektromos csengőgömbök, valamint az elektromos vezetékek szerelése tanítatik. A tanfolyam január hó 3-tól márczius hó végéig, tehát 3 hónapig tart. Hallgatók felvételnek: elektrotechnikai gyárak és vállalatok szerelői és szakmunkásai, gyárak és műhelyek tulajdonosai, valamint ezek hivatalnokai és művezetői; továbbá gépkezelők, mechanikusok és géplakatosok. A gépkezelők közül a felvételnél azok az elsőbbség, a kik az állami ipariskolában a gépkezelői tanfolyamot végezték, végre mindazok, kik elektrotechnikai szakismeretek elsajátítására törekvenek. A tandíj 8 forint; a beiratások december hó 15-ik napján kezdődnek és december hó 26-ig tartanak. A kik a tanfolyamot rendszeren elvégezték vizsgát tehetnek; ha a vizsgát sikerrel leteszik, bizonyítványt kapnak.

— **Az évforduló.** A palotavárosi kath. kör vasárnap este a székestéjérvári kath. nagygyűlés évfordulója alkalmával a tagok tömeges részvétele mellett fölolvással és szavallattal egybekötött diszközgyűlést tartott. A közgyűlés, melyen Major Ferencz dr. országgyűlési képviselő is megjelent, Kalocsay Alán orsz. képviselő, a kör elnöke nyitotta meg hosszabb, lelkes beszéddel, a melyben a nagygyűlésnek s a kath. körök működésének nagy

jelentőségét méltatta. Utána Szemler Ferencz az „Alkotmány“ belmunkatársa szavalt el általános tetszés között „Buzdítás“ című szép költeményét. Majd Madarász Flóris cist. rendű főgimn. tanár tanulságos fölolvása következett a növények életéről. Végül Duráky Antal a kör tagja adta elő lelkesen Mindszenty Geórnak „A szentek unokáihoz“ cz. gyönyörű költeményét. A közgyűlés után társas vacsora volt.

— **Füzérke.** A kath. legény-egylet vasárnap este 8 órakor sikerült füzérkét rendezett. Megjelentek nagyszámmal iparosaink családjai és derült jókedv uralkodott mindvégig. A megjelenteknek kellemes szórakozást, az egylet pénztárának pedig szép jövedelmet hozott az estély. Advent első vasárnapjától kezdve az egylet megkezdi fölolvásainak sorozatát is. Az első e hó 28-án este 8 órakor lesz az egylet helyiségében (Kossuth-utca 6.) s fölolvás, szavaltat és különféle mutatványokból fog állani. Felhívjuk erre iparosaink figyelmét.

— **Az aicsuthi kastély tulajva.** Mader Ferencz kir. táblai bíró elnöklelte aiat a törvényeszk büntető tanácsa igen érdekes bűnös felett itélte tegnap. Rajkó János 19 éves szabóság állott a bíróság előtt azzal vádolva, hogy József főherceg aicsuthi kastélyában két izben is fűvetett el lopást. Rajkó 1894-ben mint házi szolga volt alkalmazva az aicsuthi kastélyban. Szolgálatából megvált később, de szerzett tapasztalatát igen jól értéksítette ez évi június 2-án, midőn Budapestről leutazott Aicsuthra, hogy József főhercegnél könyörögjön öcséért, a kit mint kertészegédet szolgálatából elakartak bocsátani. A kastély berendezését jól ismerő Rajkó, midőn a főherceggel dolgozó szobájában nem talált senkit, bement a hálószobába, a hol egy börtáskát talált telen pézzen. Ebből a pénz-ből 320 forintot emelt el tízesekben, mert az ezreszekhez nem mert nyulni. Észrevétlenül ki- osont a kastélyból és visszatért Budapestre. Mikor elfogyott a pénze az előző tolvajlás sikere által felbátorítva újra az aicsuthi kastélyt lopta meg, egy fióból értékes aranyórát vive el. Az órát a fővárosban eladta ugyan, de annak egyik rejtett fűdele alatt Clotild. főherceggel asszony arczképét találták meg s azért a rendőrséget értesítették, melynek sikerült a tettest kézrekeríteni. Így került bírái elé, kik másfél óri börtönrre itélték a bűnöst. A rályi ügyész, nemkülömben a vádlott fellebbezett.

— **Ápolónői tanulók felvétele.** A magyar vörös-kereszt egylet 1898. évi január hó elején új betegápolónői tanfolyamot nyit az Erzsébet-kórházban. A betöltendő 9 helyre pályázat minden fedhetlen életéltű nő 20—40 (letév között, ki erkölcsi jobb meggyőződésből hivataloszerileg kíván az ápolónői életpályára lépni. A kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve legkésőbb folyó évi december hó 15-éig terjesztendők be a magyar vörös-kereszt egylet igazgatóságához (IV. Kecskeméti-utca, 5. sz.), hol a közelebbi feltételek is meg tudhatók. A folyamodványhoz melléklendők: a) keresztlevel, illetőleg anyakönyvi kivonat; b) ha az illető férjezett, vagy kiskoru, beleegyezése a férjnek, szülőknek, vagy gyárnak; c) erkölcsi bizonyítvány, mely a vidéken az illető lelkészi hivataltól, nagyobb városokban az illetékes hatóság által is kiállítandó; d) hiteles bizonyítvány arról, hogy magyarul és esetleg németül is beszélni, írni és olvasni tud s kellő felfogási képességgel bír; e) hatóságí bizonyítvány folyamodó család viszonyairól és foglalkozásáról; f) egészségi és himőöltési bizonyítvány.

— **Egyházi szerek,** zászlók, miseruhák, keresztuti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánlikozik Szűts és társa, a bibornok-érseki és Magyarország herceggprimásának udvari szállítói. Budapesten, IV., Kossuth Lajos-utca.

Irodalom és Művészet.

A „Vasárnapi Lapok“ legutóbbi száma mindeu tekintetben bebizonyítja, hogy szakított azzal a régi sablonnal: csak olyant közölni, a mi nem új a mi a hazai közönséget nem érdeklí. A „Eassrnapi Lapok“ az életből veszi azokat az érdekesebb jelenségeket, a melyeket képekben is megörökít. E heti számában a királyi pár legújabb mellszobrát Stróbl Aljos kiváló művész mutatja be. Mindjárt azután a szeptemberi királynapok egyik legérdekesebb emlékével kedveskedik olvasóinak, a mikor sikerült képekben az emberszeretet alkotta nagyszabású intézetet, a Fehér Kereszt-egyesület országos lelenckázát közli. A szegény diákok nemeslelkű pártfogóját Hercegh Mihály egyetemi vektort, mint poétát állítja elének a „Nőkről a nőknek“ című szellemes csevegéével. Ezekon kívül Mikszáth Kálmán, Lipcsey Ádám, Palágyi Lajos, Salamon Ödön, Zboray Aladár, Prém József, Beniczkyne Bajza Lenke, Lázár Béla, Keszler József, Pap Dániel, Pap Zoltán, Gutius gazdagitják dolgozataikkal a „Vasárnapi Lapok“ e heti számának tartalmát. Előfizetési ára a lapnak közrebocsátott Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII., Ke-repesi-ut 17.

Az „Atheneum“ naptárai. A naptár-irodalom terén jóformán csak az „Atheneum“ részvény társaság ragaszkodik a régi hagyományhoz és évenként közrebocsátott naptár-irodalmi színvonalon akarja fenntartani továbbra is. Ezek az Atheneum naptárai valóban irodalmi almanach számba mennek, még a népiesebb irányuk is, a melyeket a választékosság és a jó ízlés erősen megkülönböztet a ponyvára került naptáriródalomtól, mely a legalsóbb népszerű osztályok felfogásához alkalmazkodik, a helyet, hogy inkább emelje azt. Az „Atheneum“ naptárait az is jellemzi, hogy a különböző élet-állásokhoz és hivatásokhoz alkalmazkodva, az előkelőbb osztály, a hivatalnokai kar, a kereskedő, az iparos, földműves osztály számára és igényeinek megfelelőleg adja ki különböző fajtájú naptár-ait. Így az „Atheneum Nagy Képes Naptára“ továbbra is a magasabb értelmi osztályok és a hivatalnokai kar almanachja marad. Ennek megfelelő gazdag tartalma és bekötött könyvszerű díszes kiállítása. A nagy naptár a rendes csillagászati naptári részen kívül, melyet Tóth Mike tanár állított össze nagy pontossággal, tartalmazza a következő czimeket: „Közhasználati rész.“ „Az év történetéből.“ „A közzét nevezetes halottai.“ „A külföld eseményeiből.“ a melyekben a mult év nevezetesebb mozzanatai vannak ismertetve számos képpel. Következik az „Ismeretű rész“, melyben a következő czikkek foglaltatnak u. m. „Magyar Mystikusok Várnai Sándortól, Szerajevő Szokolay Kornértól, Csevegés az újévűről és naptárról Flammiarion Camilltól, A modern történeírás dr. Dolencez Józseftől. A „Szépirodalmi részben“: Az elválthatlanok: Irta: Bársony István, Éji ének (költe-mény) Czöbel Minkától, A Balaton ünnepe: Irta: Sdorján Sándor, A fővárosban Lévy Mihálytól, Mr. Thompson tékozlója: Irta: Bret Harte, A német császár Magyarországon 3 képpel, A tie szobor. A nagy naptár kiegészítő része a teljes tiszti czimtar, mely 1897. szeptember 10-ig hivatalos adatok alapján van a lehető legnagyobb pontossággal összeállítva. A nagy naptár ára 1 frt. Ugyancsak a nagy naptár tartalma a tiszti czimtar elhagyásával, mint az „Atheneum családí naptára“ jelent meg, ára 50 krajczár, viszont a pontos tiszti czimtar „Az Atheneum magyar közigazgatási Kalendáriuma“ képezi nélkülözhetetlen kiegészítő részét. Ennek ára 70 kr. erős kötésben. Az Atheneum többi naptárai szintén ily díszesen vannak kiállítva, de kisebb terjedelemben, épen azért hámulatos olcsó árt szabtak rájuk. Így a „Regelő Kalendárium“ Szerkeszti Székely huszár. Ára 40 kr. Az „Atheneum Kossuth Naptára“ ára 30 kr. Az „Atheneum Petőfi Naptára“ ára 30 kr. Az „Atheneum Kalandos Naptára“ ára 20 kr. Ezek a naptárak kaphatók minden hazni könyvkereskedésében.

vámok emelését hozta javaslatba és ezekkel akarta megmenteni a magyar gazdákat.

A merkantilisták ugyanaz, mely pár évvel előbb leszólt az agráriusokat, a kenyér megdrágításáért, hozsannát zengett Tisza Istvánnak azért a javaslatáért, a melyet előbb kárhözhozatosnak, sőt kivételmentlennek jelentett ki.

Most egy lépéssel ennél is tovább jutottunk; az őrlési forgalom megszüntetéséről van szó, arról, hogy a főváros nagy malmai ne hozhassanak be többé román búzát és ne vihesenek ki — ennek fejében vámkedvezményeket élvezve — magyar lisztet.

De szó van egyszerűségről is, arról tudniillik, hogy ugyanezek a malmok, tekintettel az üzleti viszonyokra és arra, hogy a magyar lisztet exportálni immár ismét lehetetlen, az őrlési engedély megszüntetése iránt léptek szerződésre. Ennek a szerződésnek azonban igen nagy hibája van, a kormány 1896-ban Fiume felé csak azon feltétellel engedett nekik szállítási kedvezéseket, ha az őrlési képességüket teljes mértékben kihasználják és kimondotta, hogy mihielyt és csökken, elfognak esni a vasuti kedvezésektől.

Ilyen körülmények közt tehát a malmoknak két ez irányú feladatot kellett megoldani, az egyik: reá birni a kormányt, hogy szegüljön ellene az őrlési forgalom megszüntetésének; a másik: hogy a kérdéses viteldij kedvezéseket az üzem csökkentése mellett is adja meg.

Amint láthatjuk, kedvezésekről van szó mindenfelé, mert ez a malomipar, a mint sokszor mondani szokták, egyetlen nagy iparunk, mely becsületet szerzett nekünk a külföldön, azon zsiros osztalékok daczára is, melyet hajdanában élvezett, annyira megszokta a mindenféle kedvezéseket, hogy ezek nélkül ellenni és ezt ők maguk mondják — nem bir. Azt állítják, hogy ha az őrlési forgalom megszűnik, nem lesznek képesek lisztet exportálni és ez baj lesz a magyar gazdára, mert olcsóbban lesz kénytelen eladni búzáját; baj lesz arra a malomiparra, mely nem dolgozik exportra, mert a nagymalmok versenye erősebben fogja őket nyomni, mint nyomta eddig. Arról, hogy ez a forszírozott export valójában megdrágíthatja a kenyeret és így tehát a tisztelt molnár urak leghűbb támogatói lesznek annak az elméletnek, melyet előbb kézzel és lábbal igyekeztek legyűrni, nem szólt senki. Pedig lám, a különbség meglehetősen nagy; mert hiszen a gazdák a buza árát csak azon a magaslaton igyekeztek fentartani, a mi mellett ők megélhetnek. A nagy malmok részvényeseinek az éhenhalástól félni ugyan még akkor sem kell, hogy ha nem kapnának egyetlen egy krajczár osztalékot sem; mindamellett ők azt hiszik, hogy ugy is bőséges jövedelmeik szaporítása végett bátran hozzá nyulhatnak azokhoz a kedvezésekhez, melyeket előbb jogtalanoknak jeleztek és könnyű szívvel megtagadták az elpusztuló, vergődő gazdaságtól.

A logikának még egy másik lólába is van és ez már igazán komikus. Míg a malmok egy oldalról azt állítják, hogy őrlési forgalom nélkül nincs kivétel, a másik oldalon, mikor az őrlési redukcziót kell indokolni, szépen kimutatják, hogy Magyarországon már most sincs lisztkivétel a redukczió tehát, mely a meglevő készleteket csak szaporítaná, a liszt árát pedig lenyomná, helyes és szükséges is.

Reméljük, hogy azok, a kiknek e kérdésben dönteni kell, kellően ismerik és méltányolni is fogják ezeket az ellentmondásokat és keresztül látnak a szítán, melyeket a fővárosi nagy molnárok elébük tartanak. Ha ezek a nagy malmok évek során át prosperálva, mindenféle állami kedvezésekkel ellátva, még sem tudtak annyi erőre szert tenni, ha kiálják a versenyt, akkor a tények logikájánál s a dolgok természetes fejlődésénél fogva halálra vannak ítélve.

*Uj iparágak. Tegnap ismét ülése volt annak a bizottságnak, a mely az országos ipar-egyesület kezdeményezésére, az uj iparágak meghonosítása végett indított akciói előkészítő munkálatait végzi. A bizottság ezen az ülésen folytatta a rövidáru-üzlet körébe tartozó iparágak tárgyalását, a melyet a múlt vasárnap félbe szakított. Ez alkalommal a következő

czikkek kerültek szóba: pamutfonal, orsóczérna, kötőpamut, gyapjufonal, kötött és szövöttáruk pamutból, a mely árak nagy része Ausztriából Francia-, Német- és Angolországból kerül hozzánk. A behozatal ezekben a czikkekből körülbelül huszonöt millióra rug. Szóba kerültek azután a paszomány-árak, a melyekről a bizottság megállapította, hogy itthon versenyképes módon készülnek, de a kereskedelem mégis körülbelül 2.700.000 forint értékű paszományt importál. A jövő héten a kézműáruk, azután a posztógyártás czikkei kerülnek sorra és ezzel a bizottság befejezi a tanácskozások első ciklusát.

Hirdetmény.

A székesfejérvári „József főherczeg“ lovaslaktanyában folyó évi december 1-től a lótrágya eladó.

Tudakozódások, illetve ajánlatok a nevezett laktanya parancsnoksághoz intézendők.

Apró hirdetések.

AJÁNLKOZIK

egy jó írással bíró intelligens egyén, szerény feltételek mellett leirói alkalmazására. Czim és lakás megtudható e lap kiadóhivatalában.

Dr. Hőgyes korszakos találmánya

Asbest talpbélés!

Nincs bőrkeményítés!
Nincs lábizzadás!
Nincs meghülés!
Nincs semmiféle lábbaj!

Követeljük az

Asbest-talpbélést

cipzészeinkről.

Felnőt. 35—45. sz. tuc. 12 frt, párja 1 frt 20 kr.
Gyerm. 20—34. sz. tuc. 6 frt, párja 60 kr. csak utánvét mellett.

Dr. Hőgyes találmányát szabadalom védi minden országban. Bővebb telvilágosítást készséggel ad

Az „Első magyar Asbestáru-gyár“
Budapest, VI., Sziv-utca 18. sz.
Székesfejérváron kizárólag:
LANGRÁF GÁBOR és FIA uraknál hapható.

STEININGER SÁNDOR Parti divat vászon üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utca 19. sz. Tejes-köz sarkán.

Az őszi- és téli időnyre remekül felszerelt női divat, kész női felöltő és vászon üzletben

szerezés párti (alkalmi) vételek

folytán azon helyzetben vagyok, hogy olyan

jutányos olcsó árakért

tudok kitérni jó minőségű és divatos árval szolgálai, hogy ársaim tekintetében legyőztem a fővárosi összes kereskedőket

Saját jól felfogott érdekében ajánlom meggyőződést szerezni és bevásárlásaival megszerencsésítenni.

Tisztelettel
STEININGER SÁNDOR,
Székesfejérvár Nádor-utca,
Pollák cipézés áttelében.

	Ezelőtt	Most
	frt kr	frt kr
1 mtr jó mosó parget	30	18
1 mtr széles szintartó parget	55	30
1 mtr dupla széles schewiott	50	22
1 vég 30 rőtés schiffon	7.80	4.50
1 vég 30 rőtés czérna Canavász	7.50	3.30
1 vég 32 rőtés vászon	7.50	3.30
1 vég Steininger Creas	9.50	3.80
1 vég 54 rőtés Ramburgi	25.—	8.50
1 pár tunis szövét függöny	3.60	1.50
1 átz. szobkendő szep	3.—	1.20
1 drb 3 méteres plaid kendő	7.—	2.20
1 vég korona kanavász	9.50	4.50
1 garnitúr agyterítő abrosz	12.—	6.50

és más e szakmához tartozó czikkek óriási választék rendkívül olcsó árért.

Nagy forgalom, kevés haszon!

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó

czikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LŐWY ADOLF + + + + +

+ + + + + SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)